

MIGRATIONSINSTITUTET

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI

Sisälllys

Arja Pilli
Kanadalainen ratkaisu
Assimilaatiosta Multikulturalismiin

Summary

Max Engman
Migrationen från Finland till Ryss-
land — forskningsläge och huvuddrag
Summary

Markku Virtanen
Säkkijärveläisten siirtolaisten käsityk-
set venäjältä ja amerikasta

Summary

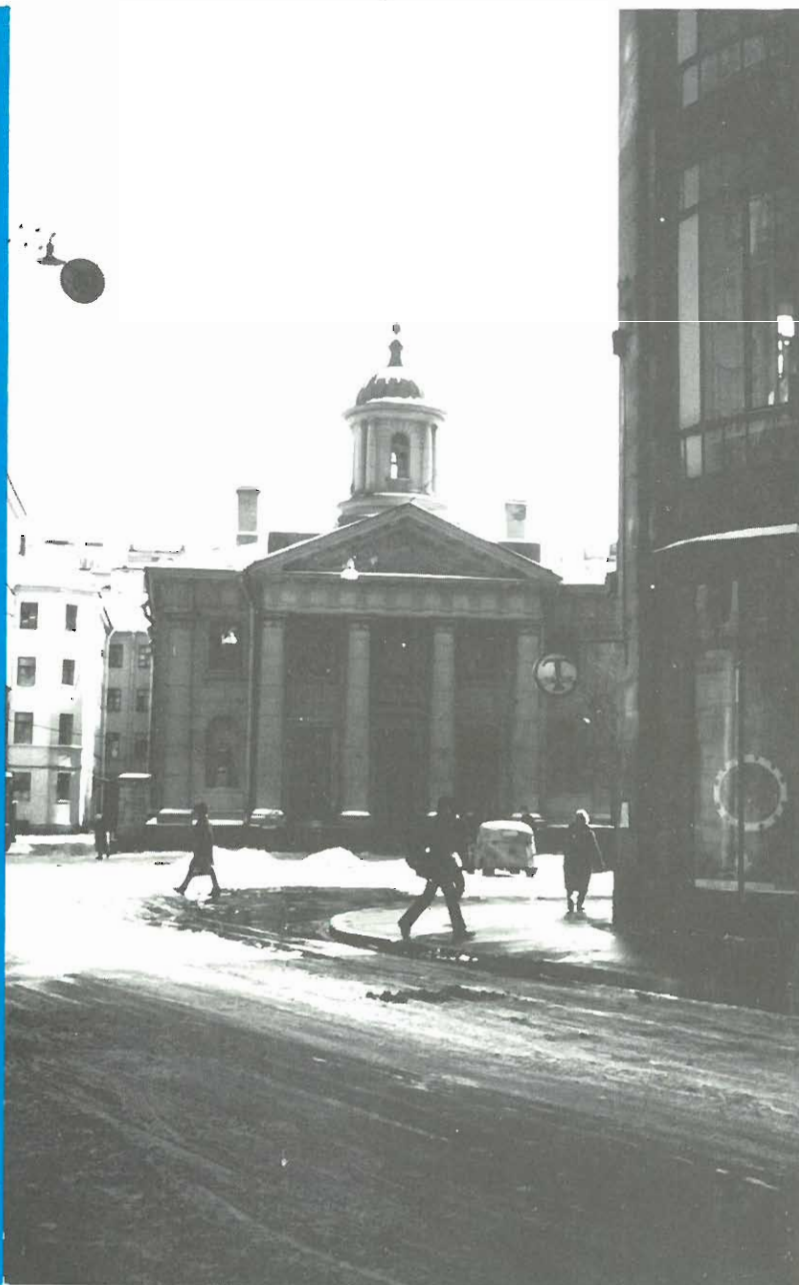
Tiedotuksia

Muuttoliikesymposium 19. — 21.11.
1980 Turussa

Valtuuskunnan puheenjohtajan, prof.
Jorma Pohjanpalon, Australian matka

Johtaja Olavi Koivukankaan Kanadan
matka

Siirtolaisuusinstituutin kirjastoon saa-
punutta kirjallisuutta
Publications received

SIIRTOLAISUUS MIGRATION

1980

3

SIIRTOLAISSUUS — MIGRATION

7. vuosikerta, 7th year

Siirtolaisuusinstituutti — Migrationsinstitutet

Päätoimittaja
Editor Olavi Koivukangas

Toimitussihteeri
Assistentt Maija-Liisa Kalhama

Toimituskunta:
Editorial committee:
Prof. Vilho Niitemaa,
Prof. Sune Jungar, Åbo Akademi
Prof. Terho Pulkkinen, Turun yliopisto

Aikakauslehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa
Tilaushinta on 12 mk/vuosi tai 15 Rkr,
irtonumero 3 mk.

Tilauksen voi suorittaa maksamalla 12 mk
Postisiirtotilille TU 495 90 - 3.

SIIRTOLAISSUUSINSTITUUTTI

MIGRATIONSINSTITUTET

Kasarmialue, rak. 46.

20500 Turku 50

puh. 921 — 17 536

Henkilökunta:

Olavi Koivukangas, Ph.D., johtaja
HuK Maija-Liisa Kalhama, toimistos sihteeri
Yo.merk. Seija Albrecht, toimistoapulainen
Ekonomi Ritva Vehniäinen, kirjanpitiä
VTM Kai Lindström, symposiumin sihteeri
VTM Arja Munter, tutkija
VTK Ismo Söderling, tutkija
VTM Simo Toivonen
HuK Eija Suna, näyttelysihteeri
Valokuvaaja Kari Lehtinen
Valtuuskunnan pj.
Prof. Jorma Pohjanpalo
Hallituksen pj.
Prof. Vilho Niitemaa

SIIRTOLAISSUUSINSTITUUTIN HALLITUS

1 9 8 0

Toim.joht. Tauri Aaltio
Prof. Erkki Asp
Toim.pääll. Alec Aalto
Hall.siht. Fredrik Forsberg
Prof. Lars Huldén
Prof. Sune Jungar
Neuv.virkamies Juhani Lönnroth
Varatuomari Jukka Mikkola
Prof. Vilho Niitemaa
Tutk.lait.joht. Aimo Pulkkinen

Suomi-Seura r.y.
Turun yliopisto
Ulkoasiainministeriö
Opetusministeriö
Helsingin yliopisto
Åbo Akademi
Työvoimaministeriö
Turun kaupunki
Siirtolaisuusinstituutti
Väestöliitto

Kansi :

Pietarin P. Marian kirkko. Kirkko sijaitsee kaisarinna Annan ruotsalais-suomalaiselle kirkolle 1733 lahjoittamalla tontilla Nevski Prospektin ja keisarillisten tallien välissä. Suomalainen seurakunta käytti vanhaa P. Annan puukirkkoa kunnes uusi kirkko vihittiin käyttöönsä keisari Aleksanteri I:n syntymäpäivänä 12.12. 1804. Kirkko ja seurakunta sai nimensä leskikeisarinnan mukaan. (kuva: Metiäinen, A. — Kurko, K., Entisen Inkerin luterilaisen kirkon 350-vuotismuistojulkaisu sanoin ja kuvin. Helsinki 1960, s. 89).

Cover:

St. Mary's church in St. Petersburg. The church is located on a lot, donated by the czarina Ann to the Swedish-Finnish church in 1733, between the Nevski Prospekt and the imperial stables. The Finnish congregation used the old St. Ann's wooden church until the new church was inaugurated on the birthday of the Czar Alexander I, December 12, 1804. The church and the congregation were named after the widow czarina. (Photo-Metiäinen, A. - Kurko, K., Entisen Inkerin luterilaisen kirkon 350-vuotismuistojulkaisu sanoin ja kuvin. Helsinki 1960, p. 89).

TYPOPRESS OY

Turku 1980

Arja Pilli

KANADALAINEN RATKAISU

ASSIMILAATIOSTA
MULTIKULTURALISMIIN

Fil.lis. Arja Pilli on tutkinut kanadansuomalaisten historiaa. Hänen v. 1979 valmistuneen lisensiaattityönsä aiheena oli kanadansuomalaisen lehdistön kehitys v. 1901–1939. Lukuvuotena 1975–1976 hän oli stipendiaattina Kanadassa. Nykyään hän työskentelee Turun opettajakoulutuslaitoksen historian, yhteiskuntaopin ja taloustiedon didaktiikan vt. lehtorina.

Kanada on ollut voimakkaiden siirtolaisuusvirtojen kohteena vuosikymmenten ajan, varsinkin viime vuosisatain vaihteessa, 1920-luvulla ja uudelleen viimeisten kolmenkymmenen vuoden ajan. Pitkään jatkunut vilkas siirtolaisuus on lyönyt leimansa näin Kanadan koko nykyyhistoriaan. Se on luonnollisesti suuresti vaikuttanut valtion demografiaan – ja yleensä yhteiskuntakehitykseen. Siirtolaisuuden vaikutuksesta Kanadasta on tullut monien kielten, kansallisuuksien ja kulttuurien kirjava maa.

Suhtautuminen siirtolaisuuteen ja varsinkin sen mukanaan tuomiin uusiin kanadalaisiin on ollut pitkään vaikea, tavallaan arka-luontoinen kysymys kanadalaisille. Vallitseva suhtautumistapa tuki suunnilleen toiseen maailmansotaan asti siirtolaisten assimiloimista, pyrkimystä sulattaa uudet tulokkaat anglo-kanadalaiseen tai ranskalais-kanadalaiseen yhteiskuntaan. Näin siirtolaiset hyväksyttiin yhteiskuntakelpoisiksi vasta heidän kanadalaistuttuaan, vasta kun he olivat luopuneet alkuperäisestä kulttuuris-

taan, omaksuneet englannin tai ranskan kielen ja mukautuneet kanadalaisiin instituutioihin ja tapoihin. Erityisen voimakkaasti kanadalaistamistendenssi ilmeni koulujärjestelmässä, joka muokkasi uusien kanadalaisten jälkikasvusta ”hyödyllisiä” kansalaisia ja joka ei juuri suonut sijaa eikä arvostusta siirtolaiskansallisuuksien omalle kulttuurille.

Toisen maailmansodan jälkeisinä vuosina suhtautuminen siirtolaisiin on kuitenkin selvästi muuttunut. Enenevässä määrin ja entistä painokkaammin alettiin vaatia, että siirtolaisten assimiloinnin tilalle tulisi omaksua kulttuuripluralismi, joka antaisi siirtolaiskansallisuuksille mahdollisuuden säilyttää oman kulttuurinsa. Ratkaisevinta käännettä merkitsi se, että Kanadan hallitus omaksui viralliseksi kulttuuripolitiikakseen multikulturalismin. Tämän politiikan alkujankokohtana on pidettävä pääministeri Pierre E. Trudeauun 8.10.1971 Kanadan parlamentin alahuoneessa esittämää ohjelmanjulistusta. Multikulturalismin ytimenä on se, että

jokaiselle kanadalaiselle halutaan taata mahdollisuus säilyttää oma kulttuuritaustansa ja samalla toimia täyspainoisesti kanadalaisen yhteiskunnan jäsenenä. Olennaista on valinnanvapauden periaate: etnisten ryhmien omalle kulttuurille annetaan täysi tunnustus, mutta ryhmien jäseniä ei velvoiteta samastumaan ryhmiinsä.

Kulttuuripluralismin omaksumisen syitä

Ongelmallinen kysymys Kanadan kahden suurimman kansallisuusryhmän, englannin- ja ranskankielisten kanadalaisten, rinnakkaiselon mahdollisuuksista vaikutti ilmeisesti hyvin paljon siihen, että multikulturalismista tuli hallituksen virallinen toimintaohjelma. Ranskankielisen väestönosan tasa-arvon vaatimukset voimistuivat 1960-luvulla. V. 1963 asetettiin Royal Commission on Bilingualism and Biculturalism, jonka tehtävänä oli kehittää toimenpiteitä, jotka takaisivat mahdollisimman hyvin kahden kielin- ja kulttuuriryhmän välisen tasa-arvon. Samanaikaisesti havahduttiin muiden kansallisuusryhmien keskuudessa huomaamaan, että siirtolaiskansallisuuksiin kuuluvat kenties joutuisivat ikään kuin "toisen luokan kansalaisten" asemaan, mikäli Kanada määriteltäisiin virallisesti kaksikulttuuriseksi valtioksi ja huomiota kiinnitettäisiin vain ranskankielisten oikeuksiin. Niinpä sama komissio teetti laajoja tutkimuksia myös "muiden etnisten ryhmien" asemasta, olosuhteista, sosiaalisista ja koulutuksellisista oloista ja päätyi ehdottamaan hallitukselle multikulturalismia eli monen kulttuurin tasaveroisuuden hyväksymistä. Huomattakoon tähän liittyvä varaus: kulttuurin moninaisuudesta huolimatta ehdotettiin kaksikielisyyden tunnustamista. Siirtolaiskansallisuudetkaan eivät olleet vastustaneet sitä, että englannin kielen ohella ranska saisi virallisen kielen aseman.¹

Ei liene liioittelua sanoa, että multikulturalismin omaksuminen oli Trudeaun hallitukselle viime kädessä reaalipoliittikkaa: kun tämä linja virallisesti omaksuttiin,

itse asiassa vain tunnustettiin Kanadassa vallitseva tilanne. Kanada oli jo vuosikymmeniä ollut monen kansallisuuden ja monen kulttuurin yhteiskunta, ja voimakkaan siirtolaisuuden vaikutuksesta se oli toisen maailmansodan jälkeen kehittynyt ripeästi yhä enemmän siihen suuntaan. Vuoden 1971 väestönlaskennan mukaan mikään kansallisuusryhmä ei enää yksinään muodostanut enemmistöä Kanadan väestöstä: anglosaksista alkuperää olevaa väestöä oli runsas kolmannes, ranskankielisiä suurin piirtein kolmannes ja muita kansallisuuksia yhteensä suunnilleen kolmannes. Mikäli hallitus olisi tässä tilanteessa tunnustanut kulttuurin dualismin ja hyväksynyt virallisiksi kulttuureiksi englannin- ja ranskankielisen kulttuurin, se ei olisi tehnyt oikeutusta väestön kolmannelle kolmannekselle. Status quon, kulttuurin moninaisuuden tunnustamista epäilemättä nopeuttivat melkoisesti ranskalaista alkuperää olevan väestön itsetietoiset vaatimukset. Yhteiskunnassa, jossa on yksi dominoiva, kielellisesti yhtenäinen kulttuuri, kuten Yhdysvalloissa, ei samanlainen ratkaisu ilmeisesti olisi tullut kysymykseen.²

Liberaalihallituksen omaksuma multikulturalismi sai hyväksynnän muilta poliittisilta puolueilta. Ohjelmaan on silti kohdistettu voimakasta kritiikkiäkin. On väitetty, että hallitus pyrki multikulturalismin avulla vain voittamaan puolelleen "muiden etnisten ryhmien" sympatiat ja kalastamaan ääniä – mikä vastuuttomuus lopulta johtaisi kanadalaisen yhteiskunnan balkanisoitumiseen.³ Ranskankielinen vähemmistö ei pystynyt hyväksymään multikulturalismia, koska se ei ole omiaan edistämään englanninkielisen ja ranskankielisen kulttuurin tasa-arvoisuutta. Se tulkittiin ikään kuin padoksi, joka oli rakennettu ranskalaisten vaatimuksia vastaan, keinoksi, jonka avulla anglo-kanadalaiset halusivat säilyttää vallitsevan asemansa Kanadan kulttuurielämässä.

Eräät siirtolaiskansallisuuksien edustajat ovat suhtautuneet skeptisesti siihen, että multi-

kulturalismia pyritään toteuttamaan "within the framework of bilingualism" eli virallisen kaksikielisyyden vaatimukset huomioon ottaen. Tämän periaatteen on pelätty vesittävän multikulturalismin idean ja myös tekevän ohjelmasta vaikeasti toteutettavan. Nimenomaisesti korostetaan, että mikään Kanadan kulttuureista ei ole muita virallisemmassa asemassa, mutta vain kahdella kulttuurilla on elimellinen yhteys viralliseksi tunnustettuun kieleen. Kielihän on erittäin olennainen elementti kulttuurielämässä.

V. 1971 esittämässään multikulturalismin ohjelmanjulistuksessa pääministeri Trudeau perusteli uutta politiikkaa seuraavasti: "National Unity, if it is to mean anything in the deeply personal sense, must be founded on confidence in one's own individual identity; out of this only can grow respect for that of others and a willingness to share ideas, attitudes and assumptions. A vigorous policy of Multiculturalism will help create this initial confidence. It can form the base of a society which is based on fair play for all."⁴ Tämä kaunopuheinen perustelu sisältää kaksi multikulturalismin syytä ja tavoitetta: ensiksikin pyrkimyksen oikeudenmukaisuuden ja tasa-arvoisuuden toteuttamiseen, toiseksi pyrkimyksen luoda yhtenäisyyttä kanadalaiseen yhteiskuntaan. Yhtenäisyyteen ei siis pyritä yhtenäistämällä, assimiloimalla, vaan eri kulttuurien tasa-arvoisuuden hyväksymisen kautta.

Toteutus

Multikulturalismia tarkasteltaessa on pidettävä erillään tämän käsitteen eri tasot. Voidaan ensinnäkin sanoa, että Kanadan kulttuuritilanne sinänsä on multikulturalinen. Toiseksi, multikulturalismi merkitsee hallituksen virallista politiikkaa, toimenpidesarjaa – ja kolmanneksi, tämän politiikan taustalla olevaa yhteiskuntafilosofiaa. Multikulturalismi on yhteiskuntafilosofiana uusi tulkinta Kanadan kulttuurillisesta ja yhteis-

kunnallisesta tilasta: siinä heterogeenisyyden haitat on käännetty kulttuurin rikkaudeksi.

Monen eri kulttuurin yhteisen panoksen ansiosta toivotaan kanadalaisen kulttuurin kokonaisuuden kehittyvän omaleimaiseksi ja entistä monipuolisemmaksi. Sikäli multikulturalismia voidaan ainakin teoriassa pitää luonnollisena, reaali poliittisena näkemystapana ja ratkaisuna monen kansallisuuden yhteiskunnassa.

Jo v. 1971 hallitus esitti pääperiaatteet, joiden mukaan multikulturalismia oli määrä toteuttaa. Ensiksikin, hallitus pyrki mahdollisuuksiensa mukaan tukemaan kaikkia sellaisia kanadalaisia kulttuuriryhmiä, jotka olivat kehityskykyisiä ja -haluisia. Toiseksi, pyrkimyksenä oli auttaa eri kulttuuriryhmien jäseniä osallistumaan Kanadan yhteiskuntaelämään huolimatta vähemmistökulttuuriryhmään kuulumisesta aiheutuvista haitoista. Kolmanneksi, haluttiin edistää kansallisen yhtenäisyyden nimissä eri kulttuuriryhmien välistä vuorovaikutusta. Neljänneksi, siirtolaisia haluttiin auttaa oppimaan ainakin toinen Kanadan virallisista kielistä.⁵

Edellä luonnehditut periaatteet sisältävät erilaisia tavoitteita. Ensimmäinen periaate tähtää eri kansallisuusryhmien kulttuurin omaehtoiseen kehittämiseen, kun taas toinen ja neljäs periaate ovat lähinnä kansalaiskasvatuksellisia, siirtolaisten ja siirtolaiskansallisuuksista polveutuvien sopeutumista edistäviä. Kolmas periaate taas on tarkoitettu vahvistamaan eri kansallisuusryhmien keskinäistä ymmärtämystä ja yhteistoimintaa. Kaiken kaikkiaan multikulturalismia voidaan pääperiaatteidensa perusteella luonnehtia integroivaksi kulttuuripolitiikaksi, mikä on hivenen paradoksaalista. Toisaalta annetaan mahdollisuus erilaisuuteen, toisaalta halutaan luoda yhtenäisyyttä ja siteitä erilaisten kulttuuriryhmien keskuuteen ja samalla myös autetaan vähemmistöjen sopeutumista yhteiskuntaan. Sopeutuminen on löyhempää kuin varsinaisessa assimilaatiossa, koska yksilön yhteyksiä hänen alkuperäi-

seen kieleensä ja kulttuuriinsa ei katkaista.

Multikulturalismi ei jäänyt pelkän abstraktin periaatejulistuksen tasolle, vaan sen toteuttamista varten luotiin organisaatio ja monikohtainen toimintaohjelma. V. 1972 perustettiin multikulturalismi-ministerin virka, ja vuotta myöhemmin asetettiin Canadian Consultative Council on Multiculturalism. Tämä neuvosto on neuvoo-antava elin, mutta se voi epäsuorasti vaikuttaa multikulturalismia koskevaan päätöksentekoon, koska se on kanava, joka välittää ministerille informaatiota eri etnokulttuuriallisten ryhmien mielipiteistä. Neuvosto on kokoonpantu eri kansallisuusryhmien edustajista ja se pyrkii olemaan yhteistyössä eri etnisten organisaatioiden kanssa.⁶

Multikulturalismin käytännön toteutuksessa on keskeistä se, että hallitus tukee rahallisesti eri kansallisuusryhmien kulttuuritoimintaa.⁷ Tukimuodot ovat varsin moninaiset, ja ne kohdistuvat siirtolaiskulttuurin eri puoliin. Etnisillä organisaatioilla on mahdollisuus saada toiminnalleen tukea esimerkiksi, jos ne edistävät jäsentensä kansalaiskasvatusta tai ilmaisutaitoja. Hyväksyttävänä pyrkimyksenä tuetaan myös useampien kansallisuusryhmien yhteisiä seminaareja, festivaaleja ja muita projekteja. Multikulturalismin ohjelmaan sisältyy myös kansanomaisen taiteen ja käsityötaitojen tukeminen, millä pyritään turvaamaan perinteisten taitojen säilyminen ja edelleen kehittyminen siirtolaiskansallisuuksien keskuudessa.

Vaikka multikulturalismiin liittyykin virallinen kaksikielisyys, tunnustetaan myös se merkitys, joka siirtolaiskansallisuuksien alkuperäisillä kielillä on niiden omalle kulttuurille. Kolmansien kielten opetuksen tukemiseksi monikulttuuriohjelmaan on sisällytetty Cultural Enrichment Program, jonka nojalla valtio rahoittaa näiden kielten opetusta, kulttuurillis-lingvistisiä kursseja ja erityisiä virallisen koulujärjestelmän ulkopuolella toimivia kielikouluja. Tukea ane-

taan myös opettajavoimien kouluttamiseen ja oppimateriaalien kehittämiseen. Ei-virallisten kielten opetuksen pahana esteenä on nimittäin useasti ollut pätevien opettajavoimien ja soveltuvien oppimateriaalien puute.

Kielen ohella toinen tärkeä seikka kulttuuri-identiteetin säilyttämisen kannalta on oman kansallisuuden historian tuntemus. Kun Royal Commission on Bilingualism and Biculturalism teetti 1960-luvulla tutkimuksen siitä, miten kanadalaiset historian oppikirjat olivat käsitelleet Kanadan historiaa, havaittiin, että siirtolaiskansallisuuksien osuus Kanadan menneisyydessä oli jokseenkin kokonaan laiminlyöty. Kanadan historiaa oli perinteisesti opetettu "kahden perustajakansan" historiana – ja muiden kansallisuuksien osuuteen oli kiinnitetty huomiota korkeintaan satunnaisesti. Kuva Kanadan menneisyydestä jäi tällä tavoin perin vääristyneeksi. Sama vinoutuma on koskenut opetuksen ja oppikirjojen ohella myös historiankirjoitusta. Tämä kaikki on vahvistanut mielikuvaa, etteivät siirtolaiskansallisuudet ole tehneet Kanadassa mitään erityisen merkittävää. Samalla siirtolaiskansallisuuksiin kuuluvien alemmuudentunne on saattanut kasvaa ja halu unohtaa oman kansallisuuden traditiot voimistua.⁸

Perinteiset asenteet ilmeisesti selittävät suu-
relta osalta sen, ettei siirtolaiskansallisuuksiin ole yleensä kiinnitetty huomiota Kanadan historianopetuksessa ja -kirjoituksessa. Tämä ei toki ole ainoa syy, vaan lisäksi on huomattava, ettei siirtolaisten historiasta ole ollut helppo saada tietoa. "Kielimuuri" on useasti haitannut tiedonkulkua. Monen kansallisuusryhmän menneisyyttä on kar-
toitettu perin vähän, ja monesti historian

Multikulturalismin yhtenä perusideana on edistää Kanadan eri siirtolaisryhmien luovaa kulttuuritoimintaa ja tietoisuutta omista "juuristaan". Kuvassa Meros Leckow esittää ukrainalaista kansantanssia Winnipegissä. Kuva: Public Archives of Canada, c-45088.

kirjoittamista ja tutkimista on haitannut dokumentointimahdollisuuksien heikkous. Hallituksen multikulturalismiohjelmassa on toimenpiteitä, joilla pyritään korjaamaan näitä epäkohtia. Valtion rahoituksella laaditaan kokonaisesityksiä eri siirtolaiskansallisuuksien historiasta. Nämä teokset, jotka ilmeisesti tulevat olemaan eräänlaisia perusteoksia Kanadan eri etnisten ryhmien vaiheista ja saavutuksista, on tarkoitettu toisaalta laajaa lukevaa yleisöä varten, toisaalta eri oppilaitosten historianopetuksen lähde- ja kurssikirjoiksi. Näiden yleisesitysten ohella valtion tukea annetaan myös muulle siirtolaiskansallisuuksia koskevalle tutkimukselle sekä etnisten organisaatioiden järjestämille tutkimusprojekteille.

Välttämätön edellytys myös siirtolaishistorian tutkimukselle on riittävä lähdeaineisto. Public Archives of Canadian yhteydessä toimiva National Ethnic Archives of Canada parantaa juuri näiltä osin tiedon saantia.⁹

Tähän arkistoon on koottu Kanadan eri siirtolaisryhmien menneisyyttä valottavaa aineistoa: järjestöjen asiakirjoja ja myös yksityishenkilöiden lahjoittamia kokoelmia, jotka on arkiston toimesta järjestetty ja luetteloitu. Toisena merkittävänä siirtolaisryhmien arkistoinesta keräävänä ja tallentavana sekä tutkimusta suorittavana kanadalaisena laitoksena mainittakoon yhden provinssin alueella toimiva The Multicultural History Society of Ontario.

Edellä on lyhyesti luonnehdittu eräitä tärkeimpiä multikulturalismin käytännön toteutusmuotoja. Painopiste toteutuksessa on liittohallituksen toimenpiteissä, mutta myös eri provinssit pyrkivät edistämään multikulturalismia. Kaiken kaikkiaan toiminta on hyvin monimuotoista.

Arviointia

Multikulturalismia on toteutettu Kanadassa lähes kymmenen vuotta. Sinä aikana on esimerkiksi etnisiin ryhmiin kohdistuva

tutkimus suuresti vilkastunut, on järjestetty eri kansallisuuksien yhteisiä festivaaleja ja kokouksia, siirtolaisten omien kielten opetus on tehostunut. Kaiken kaikkiaan tieto etnisten ryhmien merkityksestä on lisääntynyt ja ilmeisesti myös suhtautuminen siirtolaiskansallisiin on muuttunut jonkin verran entistä myönteisemmäksi. Multikulturalismin saavutuksia ei ole syytä kiistää. Se on kuitenkin saanut osakseen kritiikkiäkin. Osa arvostelijoista ei hyväksy edes multikulturalismin lähtökohtia, osa taas pitää sen menestymismahdollisuuksia kyseenalaisina ja toteutuksia riittämättöminä ja puolinaisina.

Monen kulttuurin tasaveroinen rinnakkaiselo on ilmeisesti vaikeampi kysymys, kuin mihin Kanadan hallituksen monikohtainen tukiohjelma voi tuoda ratkaisun. Näyttää selvältä, että englannin- ja ranskankielinen kulttuuri dominoivat ja siirtolaiset omaksuvat enemmän tai myöhemmin jomman kumman niistä, yleisimmin englanninkielisen. Voidaan kysyä, mitä multikulturalismi lopultakaan voi pelastaa siirtolaiskansallisuuksien alkuperäisistä kulttuureista, jääkö ”kansallinen perinne” pelkiksi ulkokohtaisiksi piirteiksi, sellaisiksi kuten folklore, kansantanssit, kansallispuvut, koristeompelu, perinneruoat tai vaikkapa sauna. Jos se rajoittuu vain tähän, tulos on hyvin pintapuolinen. Yksittäiset hajanaiset jäänteet eivät takaa suinkaan sitä, että etninen ryhmä on tietoinen ”juuristaan” ja kulttuuri-identiteetistään. Multikulturalisia koskevassa keskustelussa on juuri tähän kysymykseen kiinnitetty paljon huomiota. Lisäksi on tuotu esiin se näkökohta, että ei tulisi tyytyä vain perinteisten kulttuuri-ilmiöiden säilyttämiseen. Sen sijaan olisi tuettava etnisten ryhmien spontaania ja nimenomaan luovaa kulttuuritoimintaa.¹⁰

Vaikea mutta siirtolaiskansallisuuksien kulttuuriperinnön säilymisen ja kehittymisen kannalta elintärkeä seikka on oman kielen taidon säilyminen. Jos jätetään huomioon ottamatta asenneseikat, on monia muita

syitä, joiden vuoksi siirtolaisten lapset eivät enää osaakaan vanhempiensa kieltä. He käyvät englanninkielistä koulua ja opettelevat siellä usein molemmat Kanadan virallisista kielistä. Usean kielen sujuva hallinta voi olla monelle siirtolaislapselle ylivoimainen rasite. Erityinen ongelma kielikysymys on perheissä, joissa vanhemmat osaavat puutteellisesti koulun kieltä. Kun lapsi kouluun mentyään joutuu opettelemaan luku- ja kirjoitustaitoa hänelle käytännöllisesti katsoen vieraalla kielellä, tulokset ovat usein heikot. Tätä ongelmaa on viime aikoina tutkittu melko paljon ja siihen on ehdotettu erilaisia ratkaisuja. Kotikielen sujuva osaaminen on kaiketi oppimispsykologisesti eduksi siirtolaisperheen lapselle, ja lisäksi perinteisen kielen säilyminen on tärkeää, jotta ryhmän kulttuuri pysyisi elinvoimaisena. Tämän takaamiseksi vaaditaan kodeilta aktiivisuutta ja sinnikkyyttä mutta sen lisäksi organisoitua, nykyistä tehokkaampaa kielenopetusta.

Multikulturalismi – kirjaimellisesti otettuna – on valtava haaste Kanadan koulujärjestelmälle, luultavasti suurempi, kuin koulu pystyy vastaamaan. Koulun olisi valmistettava toisaalta siirtolaislapsia elämään kanadalaisessa yhteiskunnassa ja toisaalta valmistettava kaikkia oppilaita elämään multikulttuurisessa yhteiskunnassa, sen olisi jaettava tietoa myös muista kuin vallitsevasta kulttuurista. Opetus kuuluu Kanadassa provinssien hallitusten päätäntävaltaan, joten multikulturalismi on sen vuoksi hiukan eri tavoin otettu huomioon eri provinssien opetussuunnitelmissa. Paikkakunnan mielipideilmasto, koulun henki ja opettajan henkilökohtainen asennoituminen vaikuttavat myös paljon siihen, millä tavoin eri kansallisuusryhmät otetaan opetuksessa huomioon. Oppiaineita, joissa eri siirtolaisryhmien vaikutus voidaan luontevimmin ottaa käsiteltäväksi, ovat historia, yhteiskuntaoppi ja maantieto. Läpäisyaihetyyppisesti multikulturalismi voisi sivuta monia muitakin oppiaineita, esimerkiksi taidekasvatusta. Hedelmällinen lähtökohta on, että

multikulturalismin hengen mukaista opetusta ei tulisi suunnata pelkästään siirtolaiskansallisuuksien lapsille vaan kaikille oppilaille. Tällä tavoin voitaisiin vahvistaa myönteistä suhtautumista eri etnokulttuurialisiin ryhmiin.¹¹

Multikulturalismi ei ole vain sarja hallituksen toimenpiteitä, vaan se on myös yhteiskuntafilosofia. Hallituksen tukitoimet on ehkä helppo toteuttaa, mutta onnistuakseen, toteutuakseen täysin multikulturalismin yhteiskuntafilosofia vaatii paljon. Ei riitä, että valtio yksisuuntaisesti kohdistaa tukea siirtolaiskansallisuuksille ja eri instituutioille, vaan näiden on myös oltava toiminta- ja kehityskykyisiä. Ei riitä sekään, että siirtolaiskansallisuuksiin kuuluvien identiteetti vahvistuu ja vähemmistöön kuulumisen aiheuttamat haitat lievenevät. Ihanteellista on, että multikulturalismin pohjalta kasvaisi kanadalaisille yhteinen, suvaitseva ja muita kansallisuuksia arvostava suhtautumistapa, joka loisi mahdollisuudet yhteiskunnallisen tasa-arvon toteutumiselle.

Kysymys monen kansallisuusryhmän ja monen kulttuurin rinnakkaiselosta samassa yhteiskunnassa on laajakantoinen ja hyvin vaikea kysymys. Sitä on helpompi käsitellä juhlapuheissa kuin arkielämässä. Sen ratkaisemista vaikeuttavat edelleen eri kansallisuuksien väliset asenteet. Täydellisesti toteutettuna multikulturalismin siltanrakennustekniikka kai johtaisi täydelliseen harmoniaan, joka lienee utopiaa, mutta vaatimattomakin edistysaskeleet sitä kohti ovat huomionarvoisia.

Kanadassa sovellettava monen kulttuurin tasa-arvon tunnustava multikulturalismi on kansainvälisesti katsoen mielenkiintoinen ja merkittävä ilmiö. Ensiksikin, muissa voimakkaan siirtolaisuuden kohdemaissa ei ole Kanadan tavoin tunnustettu siirtolaiskulttuurien asemaa. Toiseksi, multikulturalismi on myös kansainvälisyyskasvatusta edistävä ratkaisu. Onnistuessaan se lisää vieraiden kansallisuuksien ja kulttuureiden

tuntemusta ja arvostusta. Tämä on tärkeää, paitsi Kanadan eri etnisten ryhmien väli-

sessä vuorovaikutuksessa, myös laajemmassa kansojen välisessä vuorovaikutuksessa.

FOOTNOTES

1. Minister of State Multiculturalism, Multiculturalism and the Government of Canada. S.I. 1978, s. 5–6, 9–10.
2. Briefs on "Multiculturalism in the next five years". Presented to the Third Canadian Conference on Multiculturalism. S.I., s.a. (1977), s. 60.
3. Ibid., s. 59.
4. Suom.: "Mikäli kansallinen yhtenäisyys merkitsee jotakin yksilötasolla, sen on perustuttava siihen, että yksitö luottaa omaan identiteettiinsä. Vain tämän pohjalta voi kehittyä kunnioitus muiden identiteettiä kohtaan ja myös halu hyväksyä muiden mielipiteitä, asenteita ja käsityksiä. Voimakas multikulturalismin politiikka auttaa tämän perusluottamuksen luomisessa. Se voi olla perustana yhteiskunnalle, joka on oikeudenmukainen kaikkia kohtaan." — First annual report of the Canadian Consultative Council on Multiculturalism. Ottawa 1975, s. 111.
5. Ibid., introduction.
6. Multiculturalism and the Government of Canada, s. 15.
7. Kulttuuritoiminnan tuen eri muotojen esittely perustuu esitteeseen General Criteria for Multicultural Programs. — Ks. myös Burnet, Jean, The Policy of Multiculturalism within a Bilingual Framework: An Interpretation. Teoksessa: Education of Immigrant Students. Issues and Answers. Edited by Aaron Wolfgang. Toronto 1975.
8. Ks. lähemmin, Report of the Royal Commission on Bilingualism and Biculturalism. Book IV. Ottawa 1970, s. 145–148.
9. Neutel, Walter, Geschichte Wie Es Eigentlich Gewesen or The Necessity of Having Ethnic Archives Programmes. Archivaria 1978, Number 7, s. 104–109.
10. First annual report of the Canadian Consultative Council on Multiculturalism, s. 4–5.
11. Briefs on "Multiculturalism in the next five years", s. 42–44.

SUMMARY

It was in October 1971 that the Prime Minister of Canada Pierre Elliott Trudeau launched the policy of multiculturalism in the House of Commons. This policy tends to encourage members of immigrant nationalities to appreciate the contributions of their nationality and to preserve their own culture and language, and at the same time fully to participate in Canadian society.

Multiculturalism, a policy of cultural mosaic, is in a way a very natural choice for a pluralist society like Canada. In the early 1970's no national group alone formed a majority of Canada's population: about one third of it was formed by Anglo-Canadians, another third by French Canadians, and the rest by "the other ethnic groups". Thus, multiculturalism gave official recognition to the status quo, the diversity of nationalities, languages and cultures. It is obvious that the claims of French Canadians had an influence on the Government's decision about cultural pluralism.

The Royal Commission on Bilingualism and Biculturalism had in the 1960's examined the French Canadian situation, and it also made inquiries into the social and cultural circumstances of the immigrants nationalities. This commission suggested that the Government should adopt a policy of official bilingualism, and a policy of multiculturalism within this bilingual framework.

According to the principles of multiculturalism, the Government will support all Canadian cultural groups, which have shown a desire and a capacity to grow and contribute to Canada. The Government will also assist members of these groups to overcome cultural barriers to full participation in Canadian society. It will also promote creative encounters and cultural interchange among all Canadian cultural groups in the interest of national unity. The Government will continue to assist immigrants to learn at least one of Canada's official languages. Included in these principles are different goals. Part of the principles is in-

tended to strengthen the cultural identity of the ethnic population, part of them purports to contribute to the integration of Canadian society and to immigrant adjustment.

For practical implications of this policy a multicultural program was created. With this program, the Government supports various forms of cultural activity among immigrant population, teaching unofficial languages and ethnic research.

Multiculturalism has been an official policy almost ten years. Its achievements can by no means be denied. For instance, ethnic research has advanced greatly, many multicultural projects and festivals have been arranged, and teaching unofficial languages has become more efficient. It is also evident that attitudes toward ethnic groups have become somewhat more benevolent.

Multiculturalism has also been severely criticised. Part of the critics do not even accept the idea of multiculturalism, part of them think that this policy is not efficient enough.

Equal co-existence of many nationalities and many cultures within one society is evidently a more difficult problem than can be solved even with the aid of an accomplished pluralist policy. When speaking about multiculturalism, we must separate different senses of this word. Multiculturalism means a government policy and also a social philosophy behind the policy. Measures taken by Government for encouraging ethnocultural groups may be easily a great success, but much must be done before the spirit of multiculturalism comes true. However, the Canadian multiculturalism is a unique and very remarkable phenomenon in international comparison.

Max Engman

MIGRATIONEN FRÅN FINLAND TILL RYSS- LAND – FORSK- NINGSLÄGE OCH HUVUDDRAG

Max Engman, fil.lic., Helsingfors

Publicerat tillsammans med Jerker A. Eriksson "Mannen i kolboxen. John Reed och Finland" (1979). Har under ett antal år forskat i och publicerat ett antal artiklar om migrationen till Ryssland. Färdigställer för närvarande sin doktorsavhandling om migrationen från Finland till S:t Petersburg fram till revolutionen.

Flyttningsrörelsen från Finland till Ryssland hör till de mindre undersökta områdena inom den på senare tid rätt livliga migrationsforskningen i Finland. Jämfört med Amerika-emigrationen uppmärksammades den inte heller i högre grad av samtiden. Den transatlantiska emigrationen diskuterades livligt och blev med tiden också föremål för flera undersökningar, medan den östliga migrationen uppmärksammats först under det senaste decenniet. En första vetenskaplig karakteristik av utflyttningen till Ryssland framlades år 1917 av O.K. Kilpi. Han ansåg att utflyttningen främst förklarades av förhållandena i Finland, av push-faktorer: den berodde på tillfälliga faktorer och förorsakades av nödår och dåliga tider i Finland, i motsats till Amerika-emigrationen, som var ett uttryck för emigranternas medvetna strävan att förbättra sin position i livet.¹ Kilpis slutsatser byggde inte på någon egentlig undersökning av flyttningsrörelsens sammansättning och förlopp, utan på sekundärt berättande material, huvudsakligen landshövdingsberättelser. I brist på annan forskning kom

denna uppfattning dock länge att dominera bilden tillsammans med skildringar i memoarer av och biografier över finländare i Ryssland, vanligen personer ur högre samhällsskikt.

Forskningsläge

Flyttningsrörelsen till Ryssland är givetvis en del av flyttningsmönstret i Finland, men samtidigt också en del av migrationen i norra Ryssland. Sovjetiska forskare har först på senare tid intresserat sig för migrationsstudier. Ett pionjärarbete rörande den inre migrationen i Ryssland publicerades 1914 av finländaren Toivo T. Kaila och frågan har senare undersökts av ett flertal anglosaxiska forskare, vanligen utgående från den första allryska folkräkningen år 1897.² Man har särskilt intresserat sig för migrationens roll och sambandet mellan urbanisering och industrialisering.³ Den finländska migrationen till S:t Petersburg kan ses som en del av den ryska arbetarklassens uppkomst. Frågan om arbetarklassens etniska sammansättning och mig-

rationens roll har dock inte ägnats särskilt stor uppmärksamhet inom den omfattande sovjetiska forskningen på detta område. Det finländska inslaget har hittills inte rönt större uppmärksamhet från sovjetisk sida fränsett R. Pullats studie av ester och finnar i Petersburg.⁴

När finländska forskare i slutet på 1960-talet inledde arbetet på att utforska migrationen från Finland till Ryssland, kan man sålunda säga att det var fråga om att fylla en lucka i bilden av migrationen i Finland samt vidare att ge bidrag till centrala problem i rysk historia. Den första samlande framställningen över migrationen österut var en förstudie av Sune Jungar från år 1972.⁵ Han gav där en preliminär översikt över forskningsfältet, inventerade litteraturen och framlade en del hypoteser för vidare forskning. En av dessa var att migrationen till Ryssland huvudsakligen hade en urban karaktär, d.v.s. utgick från städerna, och han följde därför upp förstudien med en undersökning av flyttningsrörelsen från Åbo, som var den första tryckta monografin på området.⁶ I västra Finland utgick flyttningsrörelsen i hög grad från städerna och undersökningen ger därför värdefulla bidrag till denna del av flyttningen. Jungar fann att de största flyttargrupperna var hantverkare, huvudsakligen gesäller, och okvalificerad kvinnlig arbetskraft, främst pigor. Han undersökte även utflyttningens samband med konjunkturerna. Även om hans uppgifter rörande konjunkturerna i Ryssland gällde hela riket och sålunda är svåra att använda direkt för Petersburg och de branscher där finländarna huvudsakligen arbetade, framgick klart att flyttningen inte kunnat vara ett uttryck enbart för dåliga tider i Finland. Storstadens dragningskraft och de ryska konjunkturerna måste ha spelat en betydande roll.

En av de första undersökningarna rörande finländare i Petersburg var Alpo Juntunens studie över det finska kulturlivet i staden på 1900-talet.⁷ Den byggde på en enkät

och intervjuer med gamla Petersburgsfinnar samt på de finskspråkiga tidningar som utkom i staden. Juntunen behandlade de finska skolorna, föreningslivet, kulturlivet o.a. inom den finska kolonin. Han kunde konstatera en stark finsknationell inställning och en stark inriktning på Finland inom kolonin, även om man bör bemärka att materialet och därmed även resultaten troligen är representativa endast för en del av Petersburgsfinländarna.

Den av samtiden mest uppmärksammade delen av "landsmännen i Ryssland" var finländska officerare i rysk tjänst, vilka avporträtterats i skönlitteratur och memoarer. En första uppskattning av deras antal framlades av J. Gallén och senare har ingående forskning av den engelska historikern J.E.O. Screen fastställt deras antal till c:a 3 300 under perioden 1809—1917.⁸ Betydelsen av denna bana för de högre stånden i Finland framgår av att var femte vuxen manlig finländsk adelsman tjänade i den ryska armén i mitten på 1800-talet. Screens doktorsavhandling behandlade huvudsakligen villkoren för finländares inträde i den ryska armén, men innehåller även en mängd information om deras förhållanden.

Under de senaste åren har mycket uppmärksamhet ägnats åt massmigrationen till Ryssland. Jag har själv undersökt flyttningsrörelsen till Europeiska Ryssland med huvudvikten på flyttningsrörelsen till Petersburg.⁹ Undersökningen av migrationen till Ryssland är förenad med vissa besvärliga källproblem som jag behandlat i några mindre studier.¹⁰ Under vistelsen i Ryssland utgjorde finländarna, kejsarens undersåtar i Finland (finljudskie urožency), en särskild juridisk kategori och för medlemmar av lägre samhällsklasser gällde en särskild passlagstiftning, utformad i enlighet med passlagstiftningen för livegna.¹¹ Finländarna använde sig av pass utfärdade av ett finländskt ämbetsverk, Finska passexpeditionen i Petersburg.

Jag har vidare intensivundersökt en värvning av smeder till de Putilovska fabrikerna i Petersburg år 1869. Undersökningen visade att fackarbetare i Finland uppfattade arbetsmarknaden i Petersburg som ett reellt och näraliggande alternativ.¹²

Flyttningsrörelsen till Ryssland är för närvarande föremål för flera undersökningar. J.E.O. Screen fortsätter sina undersökningar av finländska officerare i Ryssland. Yngve Jungner är sysselsatt med en intensivstudie av befolkning och migration i Karlebynejden. Eftersom en mängd arbetsvandringar till Ryssland utgick från detta område, som dessutom var ett av de få landsbygdsområdena i västra Finland med en större utvandring till Ryssland – liksom också till Sverige och Amerika – äger undersökningen stort intresse.¹³ Alpo Juntunen arbetar med en avhandling rörande finländare i Sibirien, både förvisningar och frivillig migration.¹⁴ Jag håller för närvarande på att färdigställa en doktorsavhandling om migrationen från Finland till Petersburg 1703–1917 och avser att följa upp den med studier av Petersburgs-finländarnas förhållanden, assimilering, föreningar, politik o.a.

Forskningen rörande flyttningsrörelsen till Ryssland kom igång först på 1970-talet. Ett flertal studier har utkommit som i många avseenden berikat vår kunskap på området. Ytterligare forskning behövs och flera undersökningar kan väntas under de kommande åren, men vi har redan en god uppfattning om migrationens huvuddrag. I det följande skall jag något beröra dess omfattning och karaktär.¹⁵

Flyttningsrörelsens omfattning

De första enligt enahanda principer insamlade uppgifterna omtalet finländare i Ryssland ingick i den allryska folkräkningen år 1897. Den registrerade finländska undersåtar (finländskie uročency) i de olika guverne-

menten. Även om detta juridiska kriterium ger en delvis missvisande bild av migrationen (bl.a. är talen för Arkangelska guvernementet och Sibirien för låga) ger Tab. 1 i alla fall en ungefärlig uppfällning av antalet finländare och deras vistelseorter i Ryssland i slutet av 1800-talet och därmed även av flyttningsrörelsens nettoresultat vid denna tidpunkt.

Tabell 1

Finländska undersåtar i ryska riket år 1897

Staden S:t Petersburg	17 605
Guvernementet S:t Petersburg	12 076
Olonets	3 843
Arkangel	428
Novgorod	314
Moskva	293
Estland	58
Övriga guvernement i Europeiska Ryssland	523
Europeiska Ryssland	35 140
Polen	20
Kaukasien	96
Sibirien	281
Centralasien	48
Ryska riket utom Finland	35 585

År 1881 vistades enligt uppgifter från Finska passexpeditionen drygt 38 000 finländare på pass i Ryssland. Av dem var en knapp tredjedel (28 %) hemma från städer, främst från Nylands samt Åbo och Björneborgs län. Såsom framgår av fig. 1 kom utflyttningen från landsbygden främst från östra Finland – utom ett särskilt flyttningsintensivt område i Österbotten.

Som tab. 1 visar fanns de flesta finländarna i områden som gränsade till Finland. Finländarna i Arkangelska guvernementet bodde nästan samtliga vid Ishavskusten. Inflyttningen inleddes under nödåren på 1860-talet och hade sina rötter i de traditionella fiskefärderna från norra Finland till Ishavskusten. De finländska inflyttarna, som livnärde sig med fiske, boskapskötsel och sjöfart, hade nästan samtliga kommit från Uleåborgs län. År 1870 då de första gången

besöktes av en präst från Finland uppgick deras antal till 361 personer, som bodde i ett antal kolonier på Murmanskusten mellan Kola-fjorden och Fiskarhalvön.¹⁶

Flyttning mellan östra Finland och Olonetska guvernementet är av allt att döma en gammal förteelse. En större utflyttning från Finland inleddes på 1830-talet då små grupper slog sig ned på andra sidan gränsen. De finländska lutheranerna i guvernementet fick en egen präst år 1864 och denne kunde då införa 2 947 personer i kyrkböckerna. Majoriteten var kringvandrande daglönare, sysselsatta inom jordbruket, sågverken, fabriker i Petrozavodsk eller med flodtransport på Svir. Finländarna spred sig med tiden allt längre in i guvernementet och en del flyttade vidare till de västliga delarna av Novgorodska guvernementet. Nästan samtliga finländare i Olonets kom från gränsocknarna Kuhmoniemi, Pielisjärvi, Nurmes och Ilomants.¹⁷

Invandringen från Finland till Ingermanland har gamla rötter. Ingermanland fick sin finskspråkiga lutherska befolkning från Finland under 1600-talet. Inflyttningen fortsatte sedan med varierande omfattning ända in på 1900-talet. Från Finland företogs också en mängd årliga arbetsvandringar och på Karelska näset var det fortfarande under 1900-talet vanligt att under sommaren ta jordbruksarbete i Ingermanland. De flesta finländarna slog sig ned i församlingarna norr om Nevan och år 1848 uppskattade prästerna i dessa församlingar att antalet s.k. "ambulierenden Finnen" uppgick till närmare 4 000.

Största delen av flyttningen till Ryssland riktade sig till Petersburg. I mitten på 1700-talet, bara fem decennier efter dess grundläggning år 1703, hade staden redan omkr. 95 000 invånare och var då redan dubbelt större än Stockholm. I början av 1800-talet nådde invånarantalet över 300 000 och vid tiden för första världskriget upp till 2 miljoner. Metropolen låg alldeles

intill Finland — från stadens centrum var det bara 30–40 km till 1812 års gräns — och dess influensfält sträckte sig snart långt in i Finland. Stadens dominans var givetvis starkast i östra Finland, särskilt i det s.k. Gamla Finland, de områden som 1721 och 1743 införlivades med det ryska riket. Storstadens dragningskraft, som yttrade sig i lantmannahandel, bondesegregation, frakt till lands och sjöss, arbetsvandringar och migration resulterade i en mängd kontakter mellan invånarna i Gamla Finland och huvudstaden, men sträckte sig redan i slutet på 1700-talet in i de delar av Finland som hörde till det svenska riket.¹⁸

Inflyttningen från Viborgs län och det övriga Finland växte under hela 1700-talet och särskilt under 1800-talet. Inflyttarna kom företrädesvis från städerna och från landsbygden i östra Finland.¹⁹ Petersburg hade sålunda från grundläggningen ända fram till revolutionen en befolkningsgrupp som inflyttat eller härstammade från Finland och utgjorde 1–3 % av invånarantalet. Finländarnas antal var störst omkr. 1880. Folkräkningen år 1881 inregistrerade 24 374 finländskie urožency i Petersburg och dess förstäder, vilket motsvarade 2,6 % av invånarantalet. Petersburgsfinländarna var då endast obetydligt färre än invånarna i Åbo och man kunde sålunda säga att Petersburg utgjorde "Finlands tredje stad".

Petersburgsfinländarna var huvudsakligen hantverkare och tjänstefolk. Under andra hälften av 1800-talet arbetade mer än 4/5 av de yrkesverksamma männen inom hantverk och industri, där de var koncentrerade till vissa branscher, av vilka de största var skräddare, skomakare, guldsmeder, snickare och metallarbetare. De yrkesverksamma kvinnorna arbetade huvudsakligen som pigor, husor, kokerskor o.dyl.

Mindre grupper av finländare fanns vidare på olika håll längre inne i det ryska riket. I Moskva fanns i mitten på 1800-talet närmare 200 finländare, vid sekelskiftet

St. Maria finska församlings kyrkoråd år 1906.

I Petersburg fanns en svensk-finsk församling från och med stadens första tider. År 1745 delades den definitivt på språklig bas i en svensk och en finsk församling. Församlingarnas angelägenheter handhades av ett kyrkoråd sammansatt av representanter för dess medlemsgrupper. Bilden visar finska församlingens kyrkoråd år 1906. I mitten kyrkoherde A. Hakkarainen (sjunde från vänster). Två medlemmar representerade finska församlingens landsförsamling, som omfattade några byar i stadens omgivning. Ätminstone fyra medlemmar var hantverkarmästare: skomakaren A. Sikanen (längst till vänster), silversmeden A. Herttuainen (tredje fr.v.), guldsmeden A. Taivanen (åttonde fr.v. och målaren Tianen (tolfte fr.v.). Tjänstemännen representerades av guvernementssekreteraren A. Taivalant (fjärde fr.v.) och inspektorn över församlingens skolor, mag. P. Toikka (elfte fr.v.). (Bild: Nationalmuseum)

något fler. Den största gruppen var uppenbarligen hantverkare, men bland dem fanns även officerare, ingenjörer och anställda inom handel. En större grupp finländare, huvudsakligen anställda vid Nobels oljebolag fanns även i Baku.

Finländare fanns även i det ryska rikets asiatiska besittningar. Finländarna i Sibirien utgjordes länge nästan enbart av förvisade, 1826–1888 förvisade sammanlagt 3 321 personer, som placerades i tre kolonier på olika håll i Sibirien. I slutet på 1800-talet uppstod emellertid också en begränsad frivillig flyttningsrörelse bl.a. av personer som kom för att delta i byggandet av den transsibiriska järnvägen. År 1907 uppgick antalet finländare i Sibirien till c:a 2 000 enligt uppgifter av den präst som finländska

staten anställt för deras självvård.²⁰

På 1840- och 1850-talen vistades omkr. 150 finländare i Alaska, huvudsakligen på Sitka i rysk-amerikanska kompaniets tjänst. En del finländare sysslade även med valfångst i rysk-finska valfiskeribolagets regi på 1850- och 1860-talen. År 1868 begav sig två grupper av finländska kolonister, sammanlagt närmare 100 personer till Amurlandet.²¹

Flera flyttarströmmar

Som ovanstående visar är det missvisande att betrakta migrationen till Ryssland som en enhetlig företeelse. Det är fråga om flera olika flyttarströmmar, som hade olika destinationer och försiggick under

LITTERATUR

1 O.K. Kilpi, **Suomen siirtolaisuus ja 19. vuosisadan kansantalous** (Taloustieteellisiä tutkimuksia, vol. 22), Helsinki 1917.

2 T.T. Kaila, **European Venäjän väestönsiirroista XIX. vuosisadan lopulla** (Taloustieteellisiä Tutkimuksia, vol. 14), Helsinki 1914. B.V. Tihonov: *Pereselenija v Rossii vo vtoroj polovine XIX v.*, Moskva 1978. J.W. Leasure & R.A. Lewis, "Internal migration in Russia in the late nineteenth century", *Slavic Review*, vol. 27 (1968), pp. 375-394.

3 T.S. Fedor, **Patterns of Urban Growth in the Russian Empire during the Nineteenth Century** (Research Paper no. 163, 1975, Department of Geography, University of Chicago) samt debatten mellan R.L. Thiede samt R.A. Lewis och R.H. Rowland i **Professional Geographer** vol. 25-26 (1973-1974).

Petersburg har behandlats i en utmärkt monografi, J. H. Barer, **St Petersburg. Industrialization and Change** (Studies in Urban History, vol. 4), London 1976.

4 R. Pullat, "Pietarin virolaiset ja suomalaiset. Vertaileva historiallinen tutkimus 1700-luvulta vuoteen 1917. Sosiaalhistoriallinen ja demograafinen aspekti", **Turun Historiallinen Arkisto**, vol. 29 (1974), pp. 7-51.

5 S. Jungar, **Finländare i Ryssland. Utflyttningen till Ryssland 1809-1917. En förstudie kring källmaterial och problematik** (Åbo Akademi, Historiska institutionen, Meddelanden, nr 1), Åbo 1972. Flyttningen till Petersburg hade tidigare berörts i andra undersökningar såsom i A. Rosenberg, **Muuttoliike Uudenmaan läänissä esi-industrialistisen kauden lopulla (1821-1880)** (Historiallisia tutkimuksia, vol. 70), Helsinki 1966.

6 S. Jungar, **Från Åbo till Ryssland. En studie i urban befolkningsrörlighet 1850-1890** (Acta Academiae Aboensis, ser. A, vol. 47:3), Åbo 1974.

7 A. Juntunen, "Suomalaista kulttuuria Nevan rannoilla". Piirteitä Pietarin suomalaisen siirtokunnan kulttuurielämästä 1900-luvun alussa (Turun yliopiston Suomen historian laitoksen monisteita B IV), Turku 1970.

8 J.E.O. Screen, **The Entry of Finnish Officers into Russian Military Service 1809-1917** (Ph.D.

thesis, London University, 1976, available in stencil). Se även Screens artikel "Några synpunkter på officersutbildningen i Ryssland och Finland under autonomins tid", **Historisk Tidskrift för Finland (HTF)** vol. 59 (1974), pp. 81-109

9 M. Engman, **Emigrationen från Finland till Europeiska Ryssland 1809-1917. En undersökning av en flyttningsrörelses volym, riktning och struktur** (licenciatavhandling vid historiska institutionen vid Helsingfors universitet, 1975) samt "Migration from Finland to Russia during the Nineteenth Century", **Scandinavian Journal of History**, vol. 3 (1978), pp. 155-177.

10 M. Engman, "Den kyrkliga registreringen av finländare i Ryssland", **Genos** 1976, pp. 103-121 samt "Finska passexpeditionens arkiv som personhistorisk källa. En källkritisk granskning I-II", **Genos** 1979, pp. 49-61, 83-94.

11 M. Engman, "Flyttning och medborgarskap. Passlagstiftningen för finländare i Ryssland 1809-1917", **HTF** 1978, pp. 30-51.

12 M. Engman, "De Putilovska värvingarna år 1869", **HTF** 1976, pp. 289-306.

13 Y. Jungner, "Flyttningsrörelserna i Karlebynejden", **Ett sekel i utveckling. Karlebynejdens Sparbank 1874-1974**, Gamlakarleby 1974. De olika flyttningsalternativen i Österbotten granskas i E. De Geer & H. Wester, "Utrikes resor, arbetsvandringar och flyttningar i Finland och Vasa län 1861-1890", **Österbotten** 1975, pp. 11-114.

14 A. Juntunen, "Yritys perustaa eteläpohjalaisten siirtola Siperiaan", **Kytösavut** 13 (1978), pp. 72-88.

15 Huvudsakligen på basen av i not 9 angivna egna undersökningar.

16 Se även S. Onnela, "Muurmannin rannan luterilaiset v. 1887-1888" **Scripta Historica**, vol. 3 (1973), pp. 55-112.

17 Se även M. Ruutu, "Suomesta 1800-luvulla siirtyneet luterilaiset Aunuksessa", **Finska kyrkohistoriska samfundets årsskrift**, vol. 25 (1935), pp. 3-108.

18 Beträffande Petersburgs influensfät i Finland, se Engman, "Migration from Finland" samt "De finska upplagsplatserna i St Petersburg", **HTF** 1979, pp. 128-152 och G. Karste-Liikkanen, **Pietari-suuntaus kannakselaissä elämänkentässä 1880-luvun loppupuolelta vuoteen 1918** (Kansatieteellinen Arkisto, vol. 20), Helsinki 1968.

19 Beträffande finländarna i Petersburg, se Engman, "Migration from Finland". Inflyttningen och Petersburgsfinländarnas sociala sammansättning kommer att granskas i detalj i min kommande doktorsavhandling.

20 Enligt Juntunen, "Yritys perustaa etelä-

pohjalaisten siirtola Siperiaan", p. 82.

21 T. Harjunpää, "Luterilainen papisto venäläisajan Alaskassa", *Turun Historiallinen arkisto*, vol. 21 (1969). Jungar, *Från Åbo till Ryssland*, pp. 47-61.

SUMMARY

The emigration from Finland to Russia during the 18th and 19th centuries was not given much attention by research scholars studying migratory movements before the decade of the 1970s. Even though the emigration from Finland to Russia was part of the migratory movement into northern Russia and though the migrants arriving from Finland formed one component in the rise of the working class in Saint Petersburg, these matters have been given scant attention in Soviet research as well as in the Anglo-Saxon study of urbanization in Russia. In the 1970s, there appeared in Finland several studies, both large and small, dealing with these matters, and the appearance of several more is to be expected in coming years. In the lights of these studies, we can already obtain a good idea of the main features of the migration from Finland.

The principal destination of the migrants was St. Petersburg. People from the province of Viipuri and other parts of Finland had been settling in the city ever since its founding in 1703, and before the Russian Revolution immigrants from Finland or people of Finnish descent accounted for between 1 and 3 per cent of the city's total population. The Finns living in St. Petersburg were mainly artisans or household servants, and after the mid-1800s

also industrial workers. Migration can be regarded as a phenomenon bound up with the city's sphere of influence. The gravitational pull of the Big City extended deep into Finnish territory.

A number of migratory streams flowed from border parishes in eastern Finland over to the Russian side, to the Murmansk coast, and to the ancient districts of Aunus (Olonets) and Inkeri (Ingria). The majority of these migrants belonged to the rural proletariat, and the migratory flow increased during the years of famine.

Smaller groups from Finland migrated to distant parts of the Russian empire, too, places like Moscow, Baku, Siberia and Alaska.

The emigration from Finland to Russia was therefore no "uniform" phenomenon but was geographically composed of a number of separate migratory streams. Also socially, different strata of society can be distinguished, the migrants from which were motivated by different reasons. The Crown encouraged the migration of the 3.300 or so Finlanders who served in the Czarist army between 1809 and 1917. The authorities in Finland strove, on the other hand, for a long time to curb the emigration of artisans and menial workers.

vät, toiset taas varoittivat siitä. Kielteinen suhtautuminen Amerikan siirtolaisuuteen johtui siitä, että senaatin talousosaston ja eräiden sanomalehtien mukaan valtamerentakaisesta siirtolaisuudesta koitui vaara suomalaiselle yhteiskunnalle. Tällaisilla kirjoituksilla ei kuitenkaan ollut vaikutusta Amerikkaan lähtijöihin, koska he luottivat enemmän tietoihin, joita he saivat kirjeitse Amerikassa olevilta sukulaisiltaan ja ystäviltaan.⁷

Säkkijärven väestöön ei sanottavasti vaikuttanut muiden suomalaisten Amerikan veto-voima 1800-luvun loppupuolella. Säkkijärven työllisyysilanteen väliaikaisen paranemisen lisäksi tähän lienee vaikuttanut se, että monien suomalaisten mielestä myös Venäjä oli vauras maa, joka tarjosi paremmat elämissmahdollisuudet kuin Suomi.⁸

Venäjän 1900-luvun alun levottomuudet vaikuttivat kielteisen Venäjän kuvan muodostumiseen. Tämä ilmenee selvästi Säkkijärven Sanomien kirjoituksista, joissa useasti lainattiin otteita venäläisistä lehdistä. 13.5.1899 ilmestyneessä lehdessä lainattiin sanomalehti Petersb. Vjedomostin artikkelia, jotta selviäisi, *”millaista todellisuudessa on elämä nykyään tuossa maassa, jonka oloja meillä koetaan niin loistavasti kuvailla.”* Lehden artikkeli käsitteli Gimbirstin oloja, joita kuvattiin seuraavasti: *„Surullisia uutisia täytyy minun kertoa teille paikkakuntamme väestön taloudellisesta tilanteesta. Viime aikoina on minun täytynyt nähdä sellaista avuttomuutta, niin ääretöntä kurjuutta paikkakunnallamme, että sydämeni, vaikka se onkin tottunut elämän surullisiin näytelmiin puristuu kokoon...”*⁹ Lainaamalla venäläisen sanomalehden artikkelia Säkkijärven Sanomat osoitti lukijoilleen, että ns. laukkurysien kertomukset Venäjän oloista eivät aina pitäneet paikkaansa. On hyvin epätodennäköistä, että artikkeli vaikutti joidenkin Venäjälle aikoneiden lähtösuunnitelmien kariutumiseen, koska se oli Säkkijärven Sanomien ensimmäinen selvästi Venäjää vastaan tähdätty kirjoitus. Siirtolaisuuden laajempaankin tyrehtymiseen on vaikuttanut se,

että tällaisia artikkeleita alettiin julkaista useammin Säkkijärven Sanomissa. Seuraavana vuonna kirjoitettiin jo paljon tiukempaan sävyyn.

Voimakkain hyökkäys Venäjän oloja vastaan tapahtui 11.11.1905 ilmestyneessä lehdessä, jossa lainattiin sanomalehti Rusjin artikkelia, koska siitä saa *”parhaan kuvan millainen asiantila viime aikoina Venäjällä on ollut.”* Siinä kerrottiin Venäjällä tapahtuneista levottomuuksista: *”Koko maa vuotaa verta, ihmisiä poltetaan sadoittain, heitetään virtoihin, tapetaan kaduilla ja asunnoissa, omaisuutta hävitetään ja ryöstetään... Kaikki tämä tapahtuu ei ainoastaan poliisin suostumuksella, vaan usein aivan ilmeisellä hallintoviranomaisten suostumuksella.”*¹⁰ Edellä esitetyn kaltaisilla kirjoituksilla oli toisaalta Venäjän siirtolaisuutta ehkäisevä, toisaalta taas Amerikan siirtolaisuutta lisäävä vaikutus.

Amerikka – vastakohtien maa

Säkkijärven Sanomat myötävaikutti Amerikan siirtolaisuuden kasvuun vuosisadan vaihteen tienoilla, koska se suhtautui koko ilmentymisaikansa suopeasti Amerikkaan ja amerikkalaisiin: lehdessä todettiin, että *”amerikkalaiset ovat käytännöllistä väkeä”*¹¹, samaten korostettiin, että *”suomalaiset nauttivat hyvinä siirtolaisina arvonantoa Amerikassa.”*¹² Säkkijärven Sanomissa julkaistuilla Amerikan siirtolaisten kirjeillä on kuitenkin ollut enemmän vaikutusta myönteisen Amerikan kuvan luomisessa kuin mainituilla lehden artikkeleilla. Kirjeiden perusteella voidaan luoda melko selkeä käsitys siitä, millaisen kuvan Säkkijärven Amerikan siirtolaiset antoivat Amerikasta. KEROn mukaan ehkä merkittävin tekijä Amerikan vetovoimassa olivat hyvät ansiomahdollisuudet.¹³ Säkkijärveläisten kirjeissä tämä tulee korostetusti esiin. Nimi-merkki „H., kirjoitti Minnesotasta 13.4.1902 lähettämään kirjeessä mm.: *”...Maan päällä saavat työmiehet päivässä keskimäärin noin 2 doll., joka Suomen rahassa on kohtalainen tulo.”*¹⁴ Palkan lisäksi koros-

Säkkijärveläisen Lauri Jarvan (Salajärvi) appivanhempien kultahäät Port Arthur Ont. Kanada (lähde: Seppä, Väinö, Säkkijärvi kautta aikojen, Helsinki 1952, s. 142).

tettiin myös amerikkalaisen ruokapöydän antimia, joista nimimerkki "Tänne muuttaneita" kirjoitti "...uskallamme väittää, ettei Säkkijärven rikkaimmankaan perheen pöydässä nähdä aina niitä herkuja, joita meille tarjotaan joka päivä."¹⁵ Monia säkkijärveläisiä tällaiset kirjeet varmaan houkuttelivat lähtemään Amerikkaan. Myös sieltä tulleet lukuisat rahalähetykset lisäsivät sen vetovoimaa. Rahalähetyksen runsaslukuisuus ilmenee seuraavasta Säkkijärven Sanomien välityksellä Säkkijärven Amerikan siirtolaisille osoitetusta kirjeestä: "...Tuskinpa tulee ainoatakaan postia ettei siinä jo ole joku, jopa usein moniakkin rahalähetyksiä kaukaisesta lännestä..."¹⁶

Kaikissa kirjeissä ei suinkaan ihannoitu Amerikkaa vaan varoitettiin lähtemästä sinne mitään erilaisimmista syistä: nimimerkki "K:n kylän poikien" mielestä "työmies on kuin muuttolintu, ettei tiedä, koska saa lähteä ja minkälainen paikka taas sattuu eteen."¹⁷ Heikki Tapio taas varoitti englannin kieltä osaamattomia lähtemästä, koska "minä tie-

*dän ne vaikeudet, joita kielen taitamaton täällä kohtaa..."*¹⁸

Negatiivisväritteisillä kirjeillä lienee ollut vaikutusta siihen, että monet säkkijärveläiset jättivät lähtemättä Amerikkaan, vaikka olivat jo ottaneet passin.

Yhteenveto

Kokonaisuutena voidaan todeta, että Viipurin läänin asukkaat, kuten säkkijärveläiset, olivat paremmin tietoisia Venäjän oloista kuin muun Suomen asukkaat, koska lääni sijaitti Venäjän rajalla. Säkkijärveläiset suhtautuivat myönteisesti Venäjän työmarkkinoihin 1800-luvun loppupuolelle asti, jolloin kilpailijaksi tuli Amerikka. Venäjän 1900-luvun alun levottomuuksilla oli ratkaiseva merkitys siirtolaisuuden painopisteen muuttamiseen Venäjältä Amerikkaan. Lisäksi siihen vaikutti Säkkijärven Sanomien myönteinen suhteutuminen samanaikaisesti Amerikan oloihin

LÄHDEVIITTEET

1. Virtanen, M., Venäjä vai Amerikka – Säkkijärven siirtolaisuus vuosina 1809 – 1914. Pro gradu-tutkielma Turun yliopistossa. Turku 1979, s. 151. Seuraavassa viittaukset Säkkijärven siirtolaisuuteen perustuvat tähän tutkimukseen ellei toisin mainita.
2. Haastattelu Ellen Valavaara, rouva, Turku/Markku Virtanen, Turku 16.8. 1978.
3. Jungar, S., Från Åbo till Ryssland. En studie i urban befolkningsrörlighet 1850–1890. Åbo 1974, s. 96–97. (Jungar 1974)
4. Alanen, A., Suomen maakaupan historia. Jyväskylä 1957, s. 148–153.
5. Jungar 1974, s. 98–99.
6. Jungar 1974, s. 101.
7. Kero, R., Suomalaisten siirtolaisten "vapaa Amerikka". Turun yliopiston yleisen historian laitos, eripainos No 26. Vammala 1975, s. 77–79.
8. Jungar, S., Finländare i Ryssland: Utflyttingen till Ryssland 1809–1917, Åbo 1972, s. 78. (Jungar 1972)
9. Säkkijärven Sanomat 13.5. 1899.
10. Säkkijärven Sanomat 11.11. 1905.
11. Säkkijärven Sanomat 14.5. 1898.
12. Säkkijärven Sanomat 17.5. 1899.
13. Kero, R., Satakuntalainen amerikansiirtolaisuus ennen ensirimäistä maailmansotaa. Liensiaattityö Turun yliopistossa. Turku 1970, s. 77.
14. Säkkijärven Sanomissa 17.5. 1902 julkaistu kirje.
15. Säkkijärven Sanomissa 26.4. 1902 julkaistu kirje.
16. Säkkijärven Sanomissa 20.8. 1904 julkaistu kirje.
17. Säkkijärven Sanomissa 30.7. 1904 julkaistu kirje.
18. Säkkijärven Sanomissa 12.8. 1899 julkaistu kirje.

SUMMARY

The aim of this article was to examine the way in which the ideas about Russia and America entertained by would-be emigrants and emigrants from Säkkijärvi, a rural parish in the Karelian province of Viipuri (ceded after World War II to the U.S.S.R.), changed up to the year 1914. From the standpoint of a person planning to emigrate, it is important to obtain information about the opportunities to earn a livelihood in the country he intends to move to, for earning a living and acquiring property almost wholly determine the nature of his activities.

Up to the year 1914, 1 992 emigrants left Säkkijärvi for America and 349 for Russia. Taken as a whole, the emigration from Säkkijärvi to America can be regarded as a direct continuation of the migratory movement to Russia. With respect to its social structure, the emigration from Säkkijärvi to both Russia and America was quite similar, this structure closely resembled that of Finnish emigration to the New World in general up to the year 1914. The fundamental reason for people's migrating from Säkkijärvi was that the home district was unable to provide a livelihood for the local population as a whole. The only alternative was to move elsewhere in search of work; and, in general, the people of Säkkijärvi chose either Russia or America.

The choice of destination by the emigrant from Säkkijärvi was determined by the ideas he had formed of the different places where he might settle. The people of Säkkijärvi held a favorable view of the Russian labor market up to the end of the 19th century. The unrest in Russia after the

turn of the century was of decisive importance in causing the migratory stream to turn away from the East toward distant America. The local newspaper, Säkkijärven Sanomat, played a significant part in bringing about this change. At about the beginning of the present century, there began to appear in that newspaper articles that emphasized the bad working conditions prevailing in Russia. Articles like this had the effect, on the one hand, of discouraging emigration to Russia and, on the other, of increasing the proportion of emigrants bound for American shores. The choice of America as destination was further influenced by the fact that the Säkkijärven Sanomat gave quite the opposite picture of American from Russian conditions: the descriptions given of America were on the whole fairly favorable. The newspaper stressed, among other things, the fact that "Finns enjoy a good reputation as immigrants in America." Whatever the conditions in the other country, there were always emigrants who returned to their native land. Five per cent of the emigrants from Säkkijärvi returned there after spending a few years in Russia; the corresponding figure for the emigrants who had gone to America was one and a half per cent. The factors influencing the return were in most cases homesickness, the accumulation of enough savings for the building of a home, the acquisition of vocational skill, etc. On the part of the emigrants from Säkkijärvi, the large proportion of those who failed to return was due either to their not having been able to save enough money for the return journey or to their having succeeded too well on the other side of the ocean to make returning seem sensible.

TIEDOTUKSIA

MUUTTOLIIKESYMPOSIUM 1980

Siirtolaisuusinstituutti järjestää 19. — 21.11. 1980 maan sisäistä muuttoliikettä käsittelevän symposiumin. Nyt järjestettävä muuttoliikesymposium kytkeytyy läheisesti vuonna 1975 pidettyyn vastaavanlaiseen tilaisuuteen.

1960-luvulla ja 1970-luvun alussa suuntautui muuttoliike toisaalta Etelä-Suomeen — ja osin Ruotsiin ja toisaalta yleensä maaseudulta kaupunkiin ja muihin taajamiin. Maassamuutto on muuttanut luonnettaan 1970-luvun puolivälin jälkeen, se on saanut uuden kuvan. Elinkeinorakenne on muuttunut edelleen, kaupungistumisprosessi on selvästi heikentynyt ja muuttoliike on alkanut suuntautua yhä enenevästi pois päin suurista keskuksista. Useat maamme väestökeskuksista ovat viime vuosina olleet muuttotappiollisia. Uuden muuttoliikkeen mukana on tapahtunut myös arvostusten muutoksia. Taloudellisen kasvun hidastuminen on suunnannut huomiota ympäristön laatuksymyksiin ja niiden vaikutuksiin elinympäristön valinnassa.

Laajuudestaan ja kaikille elämän aloille ulottuvista vaikutuksista huolimatta maan sisäisen muuttoliikkeen analysointiin ei ole kiinnitetty sen ansaitsemaa huomiota. Tätä puutetta pyritään nyt järjestettävällä symposiumilla korjataan.

Muuttoliikesymposiumissa 19. — 21.11. 1980 tarkastellaan sekä itse muuttoliikeilmiössä että tutkimustoiminnassa viime vuosina tapahtunutta kehitystä. Samalla pyritään kartoittamaan missä määrin edeltäneen symposiumin esille tuomat asiat ovat toteutuneet sekä pohditaan tämänhetkistä tutkimustarvetta.

Muuttoliikesymposiumin 19. — 21.11. 1980 yleisteemana on maassamuuton kehitys vuoden 1975 jälkeen ja nyt järjestettävä symposium on samalla vuoden 1975 symposiumin seuranta-tilaisuus.

Symposiumin osanottajiksi toivotaan eri alojen tutkijoita, suunnittelijoita ja päätöksentekijöitä sekä yleensä muuttoliikkeestä ja maassamuutosta kiinnostuneita.

Symposiumin alustajiksi on kutsuttu maassamuuton ja maassamuuttotutkimuksen asiantuntijoita sekä henkilöitä, jotka työssään ovat tekemisissä maassamuuton ja siihen liittyvien ilmiöiden kanssa.

Muuttoliikesymposium 19. — 21.11. 1980 on tarkoitettu puheenvuoroksi suomalaiselle muuttoliikepolitiikalle. Tulevaa tutkimusta, suunnittelea ja päätöksentekoa varten symposiumin alustukset ja puheenvuorot julkaistaan myöhemmin kirjana Siirtolaisuusinstituutin julkaisusarjassa.

Osanottomaksu on 300 markkaa ja se suoritetaan etukäteen Siirtolaisuusinstituutin postisiirtotilille TU 49590 — 3. Osanottomaksu sisältää symposiumissa jaettavan materiaalin sekä myöhemmin toimitettavan muuttoliikesymposium 1980-kirjan.

Majoitus ja ruokailu on järjestetty hotelli Rantasipi Turkuun "pakettihintaan", yhden hengen huoneessa 474 mk ja kahden hengen huoneessa 374 mk/henkilö. Hintoihin sisältyy yöpyminen 19. — 21.11. ja ohjelmassa mainitut palvelut. Hotellivaraukset tehdään Siirtolaisuusinstituutin kautta, mutta maksetaan suoraan hotelliin.

Ateriat niille, jotka eivät yövy hotellissa, maksavat 32 mk/ateria ja 6 mk/ kahvi. Lippuja saa ostaa ilmoittautumisen yhteydessä.

Tiedustelut: 921 — 19 737 / Lindström tai 921 — 17 536 / Kalhama.

Ilmoittautumisia otetaan edelleen vastaan.

MUUTA KIRJALLISUUTTA OTHER SUBJECTS

Alueellinen kehittyneisyys. Valtioneuvoston kanslian julk. 1979:3. Helsinki 1979. 146 s.

AUVINEN, Ossi, Keuhkosityöpä Tampereen keskussairaalaapiirin alueella vv. 1965-72. Ta Y lääketiet. tdk:n julk. 26. Tampere 1980. 58 s.

City Blocks, City Spaces. Historical photographs of Canada's urban growth, c. 1850-1900. Ottawa, Ontario 1980. 104 s.

HIITONEN, Unio, Kaikki virtaa. Helsinki 1980. 242 s.

JOUTSEN, Matti, Dealing with child offenders in Finland. Oik. pol. tutk. lait. julk. 39. Helsinki 1980. 130 s. (mon.)

Kansainvälinen harjoittelu ja sen merkitys. Työvoimaministeriö, Suunn. os. Työvoimapolitiitt. selvityksiä 29. Helsinki 1980. 112 s. (mon.)

Kaupunkihistorian seminaari Tampereella 21.-22.1.1979. Ta Y Historiatiet. lait. julk. 4. Tampere 1979. 163 s.

LEMPINEN, Urho, Rationaaliset odotukset makroteoriassa. Suomen Pankin julk. D:46. Helsinki 1980. 87 s.

LEPPÄ, Seppo, Rikoksista, jotka eivät olleetkaan rikoksia. Oik. pol. tutk. lait. julk. 41. Helsinki 1980. 50 s. (mon.)

LINDSTRÖM, Kai, Nuorten asuminen Turussa vuonna 1978. Turun nuorisolautakunnan julk. B:1 ~ 1980. Turku 1980. 123 s. (mon.)

MLF, Employment and manpower policy measures in Finland. OECD Inventory 1977-1978. Helsinki 1979. 150 s. (mon.)

NORD ARB— projekti. Pääraportin yhteenvedot. Helsinki 1980. 95 s. (mon.)

Pääoman ja työvoiman liikkuvuus Pohjoismaissa — Kapitalets och arbetskraftens rörlighet. N U serien A 1979:21. Stockholm 1980. 50 s.

ROSTILA, Ilmari, Työttömyys elämäntilanteena. Työvoimaministeriö, Suunn. os. Työvoimapolitiitt. tutk. 25. Helsinki 1980. 242 s. (mon.)

SARIOLA, Sakari, The Puerto Rican dilemma. Port Washington, N. Y. 1979. 208 s.

SIREN, Reino, Väkivalttagallup 1976. Oik. pol. tutk. lait. julk. 40. Helsinki 1980. 105 s. (mon.)

Subjektiiivisuuden ongelma historiantutkimuksessa. Jatkokoulutussem. Tampereella 24. ~ 25.11. 1978. Ta Y Historiatiet. lait. julk. 3. Tampere 1979. 68 s.

THOMPSON, Paul, The voice of the past. Oral history. London 1978. 267 s.

TURUNEN, Mirjami, Selvitys Vantaan kaupungin alueellisesta palvelutasosta v. 1977. II osa. C 36:1977. Vantaa 1977. 106 s. (mon.)

Tutkimusluettelo pääkaupunkiseutua koskevista yhteiskuntatutkimuksista 1.1.1980. YTV. Helsinki 1980. 66 s. (mon.)

Uudenmaan lääninhallitus, Uudenmaan läänin alueellinen kehittämissuunnitelma. Lyhennelmä & Liiteyhteenvedo. Helsinki 1978. 42 & 44 S. (mon.)

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN VALTUUSKUNTA

1 9 8 0

Ministeriöt

	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Opetusministeriö	Hall.siht. Fredrik Forsberg	Kultt.siht. Raija Kallinen
Työvoimaministeriö	Os.pääll. Heikki Salovaara	Tutkija Matti Vahtola
Ulkoasiainministeriö	Toim.pääll. Alec Aalto	Jaostopääll. Jaakko Bergqvist

Julkiset yhteisöt

Turun kaupunki	Ap.kaup.joht. Johannes Koikalainen	Kaup.siht. Paavo Mäkinen
----------------	------------------------------------	--------------------------

Korkeakoulut

Helsingin yliopisto	Prof. Pertti Virtaranta	Prof. Yrjö Blomstedt
Jyväskylän yliopisto	Prof. Mauno Jokipii	Ap.prof. Erkki Lehtinen
Oulun yliopisto	Prof. Uuno Varjo	Prof. Kyösti Julku
Tampereen yliopisto	Vt.prof. Olli Kultalahti	Yliopett. Matti Kaasinen
Turun yliopisto	Prof. Terho Pulkkinen	FT Jorma Kytömäki
Vaasan kauppakorkeakoulu	Vs. prof. Kauko Mikkonen	Ap.prof. Tarmo Koskinen
Åbo Akademi	Prof. Bill Widén	Prof. Sune Jungar

Vapaat yhteisöt ja järjestöt

Kirkon ulkomaanasiain toimik.	Kirkkoherra Päivö Tarjamo	Pääsiht. Jaakko Launikari
Mannerheimin Lastensuojeluliit.	Kanslianeuvos Pekka Heimo	Prof. Ole Wasz-Höckert
Pohjois-Karjalan yliopistoseura	Dos. Veijo Saloheimo	
Pohjola-Norden Yhdistys r.y.	Elinkeinoasiamies Ilmo Jaramo	Kanslianeuvos Veikko Karsma
Seutus suunnittelun Keskusliitto	Arkkitehti Raimo Narjus	Tutk.siht. Timo Sinisalo
Suomalaisuuden Liitto	Varatuom. Olavi Haikarainen	Yht.kunt.t.kand. Jukka-Pekka Lappalainen
Suomen Nuorison Liitto	Liikkeenjoht. Esko V. Koskelin	Koulunjoht. Antti Lehtinen
Suomen Väestötieteen Yhd. r.y.	Fil.lis. Altti Majava	Valt.lis. Mikko A. Salo
Suomi-Amerikka Yhd. Liitto	Kouluneuvos Jussi Saukkonen	Toim.joht. Lars Nystén
Suomi-Seura r.y.	Prof. Jorma Pohjanpalo	Os.pääll. Osmo Kalliala
Svenska Finlands Folktingsfullmäktige	Vt.prof. Tom Sandlund	Lis. Roger Broo
Turun yliopistosäätiö	Toim.joht. Juhani Leppä	Joht. Reino Vuorinen
Unioni Naisasialiitto Suomessa	Varatuom. Eva-Brita Björklund	Maist.Karmela Bélinki
Varsinais-Suomen Maakuntaliit.	Toim.joht. Perttu Koillinen	Jaostosiht. Kauno Lehto
Väestöliitto	VTT Aarno Strömmer	Toim.joht. Jouko Hulkkio

Ruotsissa olevat

Immigrant-Institutet(Borås)	Annikki Nikula-Benito	Saila Ekström
Ruotsin Suomalaisseurojen Keskusliitto	FM Markku Peura	Matti J. Korhonen

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN JULKAISUT

- A 1: Olavi Koivukangas,
Suomalainen siirtolaisuus Australiaan
toisen maailmansodan jälkeen (Finnish
Migration to Australia since World
War II). Kokkola 1975. s. 262.
- A 2: Pertti Virtaranta,
Tutkimus amerikansuomesta, osa I
(A Study on the Finnish Language
in America, Part I) (painossa-in print).
- A 3: Maija-Liisa Kalhama (toim.),
Ulko-suomalaisuuskongressin 27. -
28.6.1975 esitelmät ja puheenvuorot.
Jyväskylän Kesä 24.6.-3.7.1975.
Turku 1975. s. 104.
- A 4: Olavi Koivukangas, Raimo Narjus,
Sakari Sivula (toim.),
Muuttoliikesymposium 1975. Esitel-
mät ja keskustelut. Ruissalon kong-
ressihotelli Turku 20-21.11.1975.
Vaasa 1976. s. 186.
- A 5: Eva Jäykkä, Marja-Liisa Kalhama
(toim.),
USA:n 200-vuotisjuhlaseminaarin esi-
telmät ja tuntisuunnitelmat. Ruis-
salon kongressihotelli, Turku 2.-3.6.
1976. Vaasa 1977. s. 148.
- A 6: Taru Sundstén,
Amerikansuomalainen työväenteatteri
ja näytelmäkirjallisuus vuosina 1900-
39 (Finnish-American workers' theater
and dramaliterature 1900-39). Vaasa
1977. s. 104.
- A 7: Arja Munter, (toim.),
Ruotsiin muuton ongelmat. Ruotsin
siirtolaisuuden seminaari 4.-5.5.1978
Turku. Esitelmät ja keskustelut. Vaasa
1979, s. 247.
- B 1: Bill Widen,
Korpobor i Amerika (Emigrants from
Korpo in America). Åbo 1975. s. 197.
- B 2: Holger Wester,
Innovationer i befolkningsrörligheten..
En studie av spridningsförlopp i
befolkningsrörligheten utgående från
Petalax socken i Österbotten.
Stockholm 1977. s. 221.
- C 1: Reino Kero,
Migration from Finland to North
America in the Years between the
United States Civil War and the
First World War, Vammala 1974.
s. 260.
- C 2: Olavi Koivukangas,
Scandinavian Immigration and Settle-
ment in Australia before World War II,
Kokkola 1974. s. 333.
- C 3: Michael G. Karni, Matti E. Kaups,
Douglas J. Ollila Jr. (eds.),
The Finnish Experience in the Western
Great Lakes Region: New Perspectives,
Vammala 1975. s. 232.
- C 4: Auvo Kostiainen,
The Forging of Finnish-American
Communism, 1917-1924. A Study
in Ethnic Radicalism, Turku 1978,
s. 225.
- C 5: Keijo Virtanen,
Settlement or Return: Finnish
Emigrants (1860-1930) in the In-
ternational Overseas Return Migration
Movement. Forssa 1979, s. 275.

Erikaisjulkaisut:

Vilho Niitemaa, Jussi Saukkonen, Tauri
Aaltio, Olavi Koivukangas (eds.) Old
Friends - Strong Ties, the Finnish Contri-
bution to the Growth of the USA. USA:n
200-vuotisjuhlakirja. Vaasa 1976, s. 349.

Olavi Koivukangas - Simo Toivonen
Suomen siirtolaisuuden ja maassamuuton
bibliografia. A Bibliography on Finnish
Emigration and Internal Migration. Turku
1978, s. 226.

Olavi Koivukangas (Red., toim.),
Utvandringen från Finland till Sverige genom
tiderna. Siirtolaisuus Suomesta Ruotsiin
kautta aikojen. Turku 1980, s. 100.

Julkaisuja voi tilata osoitteella :

Siirtolaisuusinstituutti
puh. 921/17 536

Rak. 46, Kasarmialue
20500 Turku 50, Finland